

FEDERATION CYNOLOGIQUE INTERNATIONALE (FCI) (AISBL)

Place Albert 1er, 13, B - 6530 Thuin (Belgique) Tél : ++32.71.59.12.38 – Fax : ++32.71.59.22.29, internet : www.fci.be

TERMÉSZETES TERELÉSI KÉPESSÉG VIZSGA “FCI-NHAT”

2016. január 1.

Tartalom

Bevezetés	3
Általános feltételek	3
Szervezet	4
A vizsga menete	5
Első rész: Viselkedés.....	5
Második rész: Terelőkutya adottság	6
Értékelés.....	7
a) Viselkedés felmérése.....	7
b) A terelési képesség.....	7
Melléklet: A NHAT-on vizsgáztatható terelőkutya fajták listája	8

Bevezetés

Az **FCI Természetes Terelési Képesség Vizsga (NHAT)** célja, hogy a különböző juhászkutya fajták főbb, közös jellemző tulajdonságai kimutathatóvá váljanak:

- érdeklődés nyájban lévő állatok iránt
- felvezetővel való együttműködési hajlandóság
- a nyáj mozgásának irányítása iránti ösztön
- a természetes szándék arra, hogy megkeresse azt az egyensúlyi helyzetet, átellenben felvezetőjével, hogy a nyáj feletti jobb ellenőrzést elérje.

Jelen vizsga korlátozott keretei között a kutyák csakis ezen alapvető tulajdonságokat mutathatják. Meg kell jegyezni, hogy kizárólag gyakorlás és tapasztalat eredményezheti a kutya szembeállítását bonyolultabb feladatokkal, melyek során a legtehetségesebb kutyák a legmagasabb szinten képesek bemutatni természetes adottságaikat.

Általános feltételek

Az FCI Természetes Terelési Képesség Vizsga (NHAT) terelő kutya fajták részére nyitott (a mellékletben szereplő lista szerint). A kutyáknak FCI által elismert származási/registrációs lappal kell rendelkezniük. A vizsgára hat hónapos kortól lehet jelentkezni.

Alkalmatlan állapotban lévő kutyák nem vizsgálhatók. Tüzelő szukákat távol kell tartani és a legvégén vizsgáztatni. Azokat a szukákat, melyek kevesebb, mint nyolc héttel a vizsga előtt szültek és azokat, melyek várhatóan négy héten belül szülnek, ki kell zárni.

A kutyáknak nyakörvet kell viselniük. Folytató-, elektromos- vagy szöges nyakörv használata tilos. A vizsga alatt a kutya nem viselhet szájkosarat.

Jobb, ha a kutya semmilyen nyáj melletti (terelési) képzésben nem részesült, ugyanakkor néhány alap engedelmisségi betanítás ajánlott (megállítás és behívás).

Az FCI Természetes Terelési Képesség Vizsgát (NHAT) az összes FCI tagnak és szerződéses partnernek el kell ismernie.

A vizsga hasznos eszköz lehet fajtaklubok részére a sajátos pásztorkutya tulajdonságok megőrzéséhez.

Az eredményt fel kell jegyezni a kutya származási lapjára vagy bármely azzal egyenértékű okmányba.

Szervezet

A vizsgát olyan klub vagy terelő csoport szervezheti, aki rendelkezik a Nemzeti Kutya Szervezet (mely az FCI tagja vagy szerződéses partnere) engedélyével.

A vizsgán csak minősített terelőbírók bírálhatnak, akiket el kell, hogy ismerjen saját országuk nemzeti kutya szervezete, az FCI-vel egyetemben.

A bírónak a kutya viselkedését kell ellenőriznie. A bírót a vizsgát bármely időpillanatban leállíthatja.

A bírót felelőssége a kutya beazonosítása, tetoválás vagy mikrochip szám alapján még a vizsga megkezdése előtt.

A Rendező Bizottság felelőssége a vizsgálóhoz való megfelelő terület, a nyáj, a nyáj karámjának és a szükséges személyzet biztosítása.

A vizsga juhokkal és marhákkal is megtartható.

A nyájat oly módon kell kiválasztani, hogy minden vizsgáló ugyanolyan minőségű birkákkal dolgozhasson. A vizsgán használt juhok lehetőleg azonos nyájból származzanak, és ugyanolyan fajtájúak legyenek. A juhoknak egészségesnek és kutya-hoz szokottnak kell lenniük. A bányóknek elég idősnek kell lenniük a leválasztáshoz.

A Rendező Bizottságnak megfelelő számú juhot kell biztosítani annak érdekében, hogy a farkak ne legyenek a szükségesnél jobban stresszelve és használva.

A terület, ahol az állatok vizsgálata folyik nagyjából 75 m hosszú és elegendően széles kell legyen ahhoz, hogy 10 m széles sávot biztosítson a karám körül a terület szegélyéig. Az állatokat tartó karám nagyjából 8-16 m átmérőjű lehet, azaz 25-50 m kerületű, a méret az állatok számának függvénye. A kerítésnek alkalmasnak kell lennie a nyáj belül, a kutya kívül tartására. Marhákkal végzett vizsgák esetére egy vagy két menekülő (bikaviadal típusú) területet kell biztosítani.

Minden egyes vizsgálóhoz legalább 10 juhot kell használni, vagy minimum 5 marhát. Az állatokat gyakran kell cserélni 3-4 vizsgáztatott kutya-ként.

A bírónként egy napon vizsgáztatható kutya-k száma nem haladhatja meg a 30-at.

A vizsga menete

Ezen a vizsgán a kutyát terelési képessége alapján ítélik meg. A vizsga két részből áll, az első rész célja a kutya alapvető szociális tulajdonságainak meghatározása és a második rész a veleszületett terelési ösztön vizsgálata.

Első rész: Viselkedés

a) Emberekkel való kapcsolat

A bíró kapcsolatot teremt a kutyával, hogy ellenőrizze ismerkedő készségét és önuralmát. A bírónak a kutya tetoválási vagy mikrochip számának ellenőrzésekor is esélye nyílik a barátkozási hajlam tesztelésére.

A kutyát felvezetője pórázon tartva átvezeti egy csoport ember között.

Agresszivitás vagy félelem az emberek iránt nem tűrhető el, de egy természetes figyelmeztető reagálás, mely tipikus néhány juhászkutya fajtánál, még elfogadható.

b) Kutyaikkal való kapcsolat

A kutyát felvezetője pórázon tartva átvezeti egy csoport ember között, akik kutyáikat szintén pórázon tartják. A csoportban lévő kutyáknak nyugodtan kell viselkedniük. A kutyának ebben az esetben is normális, közömbös viselkedést kell mutatnia a többi kutyával szemben.

c) Hangra való érzékenység

A vizsga ezen részében a bíró vagy segítője egy hangos, hirtelen hangot ad. A kutyának félelem nélkül kell reagálnia, egy éberséget jelző, közömbös viselkedés kerül elfogadásra. A hang kifejthető valami olyasmivel, mint például egy megrázott műanyag zacskó vagy azzal hasonlatos zaj. A puskalövés nem megengedett.

d) Kapcsolat a felvezetővel

A bíró értékeli a kutyának felvezetője iránti bizalmát szokatlan körülmények között. Ez nem úgy értékelendő, mint egy feladat vagy akadály. Ez egy fontos vizsgálat a kutya természetes, nyitott tulajdonságát illetően.

A kutya elfogadja a felvezetőt (helyzetét és parancsait) és együttműködik vele. A kutyától elvárt a felvezetőjével való jó kapcsolat, mely egy kis körön végzett, póráz nélküli szabadon követési gyakorlattal bemutatható.

Akadály

A kutyát át kell vezetni egy akadályon, például alacsony ugrólécen vagy rámpán.

A felvezető hiánya

Amíg a kutyát egy segítő vagy a bíró pórázon megtartja a felvezető nagyjából 15 m-re esetleg távolabb elsétál és a bíró jelzésére megáll. A kutya nem mutathatja nyugtalanság vagy pánik jelét.

Behívás

A bíró jelzésére a felvezető behívja kutyáját, mialatt a segítő elengedi.

Második rész: Terelőkutya adottság

Általánosságban a bíró elegendő lehetőséget és időt kell adjon a kutyának, hogy megmutathassa adottságát.

A bíró a vizsga során utasíthatja a felvezetőt, hogy bátorítsa vagy kísérje a kutyát. A felvezető számára megengedett a kutya dicsérettel való ösztönzése, azonban etetéssel vagy játékkal nem.

a) A nyáj megközelítése

A vizsga kezdő helyéhez vezető útvonalon a felvezető pórásra vett kutyájával körbesétál a nyajat magában foglaló karám körül. A felvezetőnek gondoskodnia kell arról, hogy a kutya észrevegye az állatokat, ösztönözze érdeklődését. Azután a felvezető póráson lévő kutyájával a vizsga kezdő helyéhez megy.

A kezdő ponton, ami nagyjából 50 m a karámtól, a bíró jelzésére a felvezető lassan elindul a karám felé és kb. 10 m megtétele után elengedi (póráztalanítja) kutyáját. Ebben a pillanatban a kutya szabadon engedési parancsa is kiadható.

A felvezető elindulásának pillanatától, a kutya jószágok iránti érdeklődése kerül bírálatra. A bíró jelzésére a felvezető egyenesen a karám irányába indul, anélkül, hogy a kutyának bármi nemű jelet vagy parancsot adna. Magasan értékelendő, ha a kutya már messze a karámtól az érdeklődés jeleit mutatja.

A bíró megkérheti a felvezetőt, hogy sétáljon, forduljon- vagy éppen álljon meg a karám körül. Azok a kutyák, melyekben körözési és felvezetővel átlósan lévő egyensúlyi pont keresési ösztön van, nagyon erősen mutatják a kívánatos terelőkutya hajlamot. A kutya érdeklődésének felkeltéséhez a bíró megkérheti a felvezetőt a karámba való belépésre (kutyája nélkül) a juhok körbemozgatása céljából.

b) A nyájjal való kapcsolat

A bíró megkéri a felvezetőt, hogy pórásra vett kutyájával lépjenek be a karámba. Amennyiben a kutya megfelelő viselkedést mutat a bíró dönthet a póráz levételéről.

Ha a kutya agresszivitást vagy félelmet mutat, a vizsga befejeződik. Félelem esetén a felvezetőnek lehetőségében áll a kutya megnyugtató megközelítése még a karám elhagyása előtt.

c) Érdeklődés és kezdeményező készség

A vizsga során a kutyának legalább két percen át érdeklődést kell mutatnia a jószágok iránt.

A kezdeményező készség megállapítása érdekében a bíró értékeli a kutya nyáj mozgatására irányuló, felvezető utasítása nélküli, önálló tevékenységét.

Értékelés

A természetes viselkedést és a terelési képességet külön-külön kell bírálni.

a) A viselkedés felmérése

A bíró röviden jegyzi a kutya viselkedését és a következőképpen minősíthet: Megfelelt (P) vagy Nem felelt meg (NP) illetve Kizárva (DIS) agresszió esetén.

Ha a kutya nem ment át a viselkedés felmérésén nem folytathatja a vizsgát annak második felével.

b) A terelési képesség

A bíró a következőképpen minősíthet: Nagyon jó (VG) – Jó (G) – Elégtelen (INS) vagy Kizárva (DIS) a juhokon elkövetett komoly agresszió esetén.

A „Kizárva” minősítést szerzett kutya többé nem tehetnek ilyen vizsgát.

A vizsga második részében „Elégtelen” minősítést szerzett kutya egy másik alkalommal újra vizsgálhatnak.

A terelési ösztön örökletes tulajdonságok és képességek összessége, mely alkalmassá teszi a kutyát nyájban lévő állatok irányítására. Ez egységes, belső kényszerből eredő és még mindig kívánatos tulajdonsága a juhász kutyaéknak, mely nem tanulás vagy gyakorlat eredménye.

Az FCI Természetes Terelési Képesség Vizsga (NHAT) szabályzatot az FCI Általános Bizottsága a 2015. novemberi zágrábi ülésén hagyta jóvá.

Fordította: Keve Gábor

2016. xxx és 2016. xxx közötti nyilvános vitát követően egyetlen és hivatalos fordításnak elfogadta a MEOESZ Terelő Sportbizottság Budapesten tartott 2016. xxx “xx”-i ülése.

Melléklet: A NHAT-on vizsgáztatható terelőkutya fajták listája

Standard	Fajta megnevezése	Csoport
15	CHIEN DE BERGER BELGE	1
16	OLD ENGLISH SHEEPDOG	1
38	WELSH CORGI CARDIGAN	1
39	WELSH CORGI PEMBROKE	1
44	BERGER DE BEAUCE	1
55	PULI	1
56	PUMI	1
83	SCHIPPERKE	1
87	GOS D'ATURA CATALA	1
88	SHETLAND SHEEPDOG	1
93	CAO DA SERRA DE AIRES	1
113	BERGER DE BRIE	1
138	CHIEN DE BERGER DES PYRENEES A FACE RASE	1
141	CHIEN DE BERGER DES PYRENEES A POIL LONG	1
142	SLOVAKIAN CHUVACH	1
156	COLLIE ROUGH	1
166	DEUTSCHER SCHAEFERHUND	1
171	BOUVIER DES ARDENNES	1
176	BERGER PICARD	1
191	BOUVIER DES FLANDRES/VLAAMSE KOEHOND	1
194	CANE DA PASTORE BERGAMASCO	1
223	HOLLANDSE HERDERSHOND	1
238	MUDI	1
251	POLSKI OWCZAREK NIZINNY	1
271	BEARDED COLLIE	1
277	HRVATSKI OVCAR	1
287	AUSTRALIAN CATTLE DOG	1
293	AUSTRALIAN KELPIE	1
296	COLLIE SMOOTH	1
297	BORDER COLLIE	1
311	SAARLOOSWOLFHOND	1
313	NEDERLANDSE SCHAPENDOES	1
332	CESKOSLOVENSKY VLCAK	1
342	AUSTRALIAN SHEPHERD	1
347	BERGER BLANC SUISSE	1
45	BERNER SENNENHUND	2
46	APPENZELLER SENNENHUND	2
47	ENTLEBUCHER SENNENHUND	2
58	GREAT SWISS MOUNTAIN DOG	2
147	ROTTWEILER	2
181	RIESENSCHNAUZER	2
340	SAINT MIGUEL CATTLE DOG	2

Standard	Fajta megnevezése	Csoport
14	VASTGOTASPETS	5
135	SVENSK LAPPHUND	5
189	SUOMENLAPINKOIRA	5
212	SAMOYED	5
237	NORSK BUHUND	5
284	LAPINPOROKOIRA	5
289	ISLENSKUR FJARHUNDUR	5
336	PERRO DE AGUA ESPANOL/SPANISH WATER DOG	8
209	TIBETAN TERRIER	9